

RA1.1 LLENGUATGE I COMUNICACIÓ. DETECCIÓ NECCESSITATS

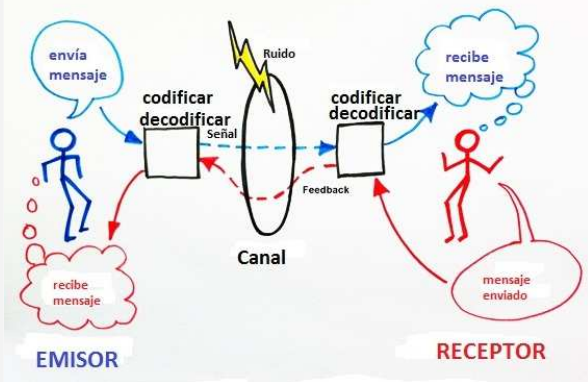

MP0343 SAAC. Material adaptat per L.Duran
de Ed. Altamar

La comunicació Humana

- La comunicació humana és més que paraules. És el procés pel qual intercanviem idees, emocions i informació.
- ***Però, què fa que la comunicació sigui tan fonamental per a la nostra existència?***
- El terme comunicació procedeix de la paraula llatina **communis**, que significa “comú” i de la qual deriven els termes comunitat i comunicació.
- Comunicar-se és percebre, escoltar, veure, mirar, palpar, assaborir, olorar, sentir, vibrar, etc... accions que són presents des que naixem i que ens permeten interactuar amb el nostre entorn. És un acte present en tot el regne animal.

Comunicació Humana

- La comunicació humana és un acte que consisteix a compartir idees, pensaments, desitjos, emocions i en general, qualsevol tipus d'informació.
- Hi ha un intercanvi d'informació a través de sons, mímica, gestions, expressió facial, grafismes, símbols, etc.. Però el mecanisme específic de la condició humana és la **PARLA**.
- Tot i això hi ha persones que per diferents raons no poden parlar o ho fan amb dificultat. En aquests casos serà important valorar la implantació d'un sistema alternatiu o augmentatiu de comunicació (SAAC).

EL LLENGUATGE

- Cal diferenciar entre:
- **Llenguatge**: és el codi simbòlic i estructurat de signes que utilitza l'ésser humà per donar significat a allò que pensa i vol compartir. Podriem dir que el llenguatge és el mateix en tots els éssers humans.
- **Llengua**: suposa la circumscripció d'aquest sistema de signes orals i escrits a una mateixa comunicat lingüística. Així tenim la llengua catalana, la llengua espanyola, la llengua francesa, etc..
- **La parla**: consisteix en la realització concreta de la llengua en un moment i una situació determinada. En aquest sentit, la parla és l'execució observable físicament i subjectiva de la llengua.
- La plasmació gràfica del sistema de signes que utilitza una llengua determinada s'anomena **escriptura**.

FUNCIONS DEL LLENGUATGE

1. Funció comunicativa:

- Intercanvi de missatges.
- Si és a través de sons: **llenguatge oral**
- Suport i codificada gràficament: **llenguatge escrit**.

Subfuncions:

- ✓ Funció instrumental: reclamar o demanar coses
- ✓ Funció reguladora de la conducta entre persones, manant o exigint.
- ✓ Funció interaccional per relacionar-se amb els altres.
- ✓ Funció personal per autoafirmar-se i manifestar preferències i gustos.
- ✓ Funció heurística per preguntar-se sobre tot el que interressi.
- ✓ Funció imaginativa per crear o jutjar.
- ✓ Funció informativa com a recurs per explicar o manifestar el que es vol.

Funcions del llenguatge

2. Funció simbòlica:

- Abans de parlar o escriure un missatge hem de pensar-lo. Requereix un mínim nivell d'abstracció mental.
- Capacitat de fer servir símbols i representar-hi alguna cosa.
- Funció cerebral que permet a l'ésser humà associar el significant (sistema de signes com una imatge, paraula) amb el significat (allò que està representant). P.ex. Quan veiem una imatge d'una forquilla en una senyal a l'autopista i som capaços de pensar que hi ha un restaurant a prop per menjar.
- Aquesta funció posa de manifest l'estreta relació entre pensament i llenguatge, processos íntimament relacionats.

EL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

- **Fase prelingüística** (des del naixement fins a les primeres paraules)
- **Fase lingüística** (a partir de les primeres paraules, cap als 18- 24 mesos).

1

Etapa sensoriomotora (0-2 años)

Las niñas y los niños aprenden a través de los sentidos e interacción con los objetos. Se transita de las conductas reflejas a las **acciones orientadas a metas**. Logran la **permanencia de los objetos**, es decir, saben que éstos siguen existiendo aunque estén fuera de la vista.

missnorbiel.com

@miss_norbiel

FASE PRELINGÜÍSTICA

- Abans que els infants utilitzin els signes de la llengua, ja són capaços de comunicar-se amb les persones que els envolten, per això es diu que la competència comunicativa precedeix a la competència lingüística.
- Correspon a l'estadi **SENSORIOMOTRIU** en el qual el nadó juga amb els seus òrgans fonatoris, experimentant sensacions musculars, vibratòries i auditives.
- L'infant emet sons de caràcter global principalment amb la veu i l'entonació.
- Practica exercicis fonètics, balbotejos i vocalitzacions sense cap mena d'intenció, simplement pel plaer motor.
- A partir de l'any, l'evolució continua amb produccions més llargues i seqüències de sons més complexes i elaborades, sense significat però amb intenció comunicativa.

FASE LINGÜÍSTICA

- Apareixen primeres paraules però l'etapa verbal no s'inicia fins als **18-24** mesos.
- Coincideix amb l'estadi de **INTEL.LIGÈNCIA PREOPERATÒRIA**.
- L'infant comença a entendre i manejar alguns símbols que permeten representar objectes o esdeveniments que no són directament perceptibles, evocant-los per mitjà de símbols o signes diferenciats.
- Desenvolupament de l'adquisició i integració de diferents components lingüístics (vocalització, entonació, significat, construcció, ús, etc..).

FASE LINGÜÍSTICA

- 15 mesos es comencen a pronunciar les primeres paraules amb significat propis. **HOLOFRASES**. P.ex: diuen pa, quan en realitat volen dir jo vull pa.
- 18-24 mesos **LLENGUATGE TELEGRÀFIC** o combinació de dues paraules. P.ex. Més patí, vol dir, vull que em donis més pastís.
- Dels 18m als 30m demana les coses utilitzant la paraula i el gest. Comença a fer servir els pronoms personals i possessius (jo, mi, meu, tu,etc..).
- 3 anys ja modula les paraules, té un vocabulari ampli i Intel.ligible per a persones que no pertanyen al seu cercle habitual. Augment al funció gramatical que permet descriure activitats del present i del passat.
- 4 anys ha d'haver adquirit els diferents nivells de llenguatge tot i que és rudimentari i incomplet.
- 7,8 anys accedeix a l'estadi **PENSAMENT OPERACIONAL CONCRET**. Surten de l'egocentrisme, pensament més objectiu i raonament més lògic.
- A partir dels 11-12 anys **PENSAMENT OPERACIONAL FORMAL**. Pensament abstracte i resolució de problemes. Llenguatge ja adquirit tot i que evoluciona amb adquisició de noves paraules.

RECOMANACIONS D'INTERVENCIÓ EN LA INFÀNCIA

1. Parlar a l'infant tan sovint com sigui possible (aprofitar les activitats que li agraden, compartir estones de joc, contes, etc...)
2. Realitzar activitats conjuntes, ordenar joguines, compartir joc. Important acció conjunta, no resultat.
3. Parlar-li de situacions objectes i persones que es trobin en el seu context immediat.
4. Conèixer estratègies per mantenir l'intercanvi comunicatiu. Respectar torns i prendre iniciatives.
5. Mostrar claredat en l'expressió de la persona adulta. Repetir les coses tant com sigui necessari.
6. Regular el comportament infantil sempre que sigui necessari. Raonar el per què.
7. Insistir en més peticions d'informació que d'acció per estimular l'ús del llenguatge.
8. Recordar a l'infant fets reals divertits utilitzant onomatopeies i relacionant amb el passat-present.
9. Les persones adultes han de ser flexibles amb les respostes i prolongar i fomentar l'intercanvi comunicatiu.

RECOMANACIONS D'INTERVENCIÓ EN LA INFÀNCIA

SIGNES ALERTA LLENGUATGE

BASES PER L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE

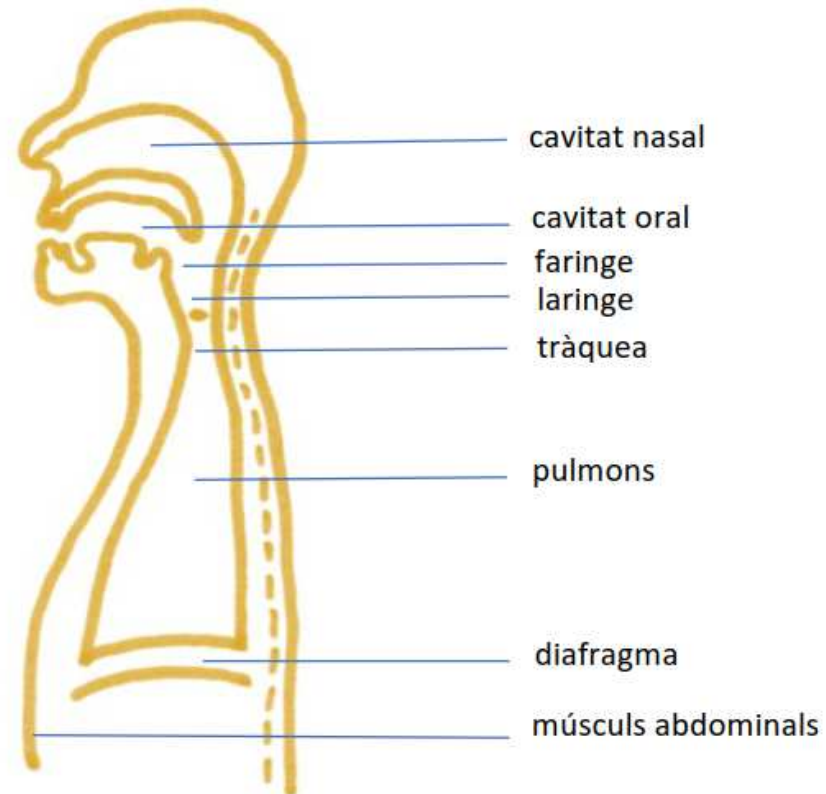
- És un procés natural i l'ésser humà disposa d'unes estructures funcionals per permetre expressar-se amb gran precisió.
- 1. Bases anatòmiques i funcionals del llenguatge
- 2. Condicions per l'adquisició del llenguatge.
- 3. Components del llenguatge

1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

- **Els sentits** que s'han perfeccionat per ser capaços de captar les diverses informacions provinents tant de l'exterior com de l'interior.
- **El cervell** que ha desenvolupat àrees específiques destinades a rebre aquestes informacions per processar-les i així elaborar les respostes adequades.
- **L'aparell bucofonador** que també ha desenvolupat una estructura i una coordinació tan precises per permetre la producció de la veu i l'articulació de la parla.

1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

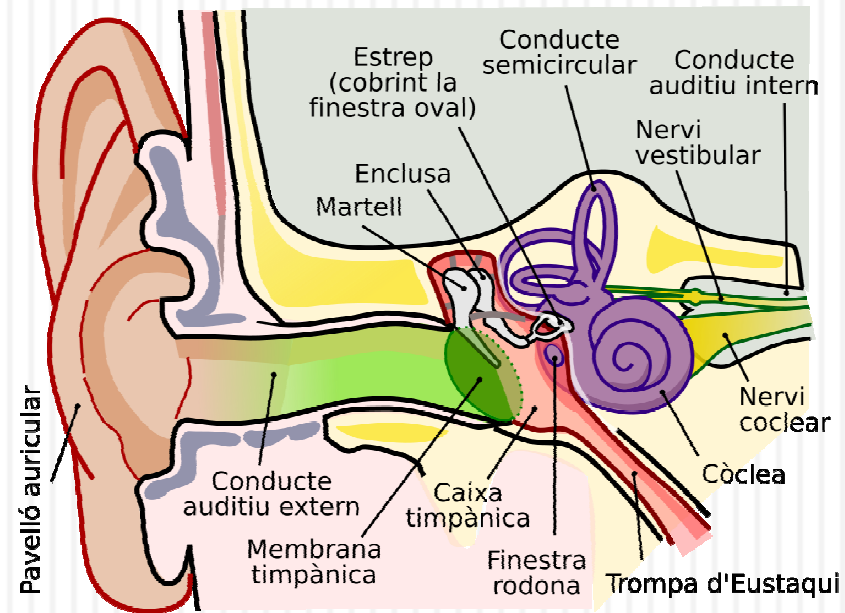

1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

□ **La recepció del missatge:**

- El missatge viatja en forma de so per l'aire i el capta l'oïda, les vibracions de les molècules d'aire entren per l'orella externa i xoquen amb el timpa que vibra i fa moure la cadena d'ossets de l'orella mitjana. Aquesta segueix cap a l'orella interna on les ones són transformades en impulsos nerviosos pels receptors especialitzats que es troben a la cóclea i que viatjaran al cervell a través del nervi auditiu.

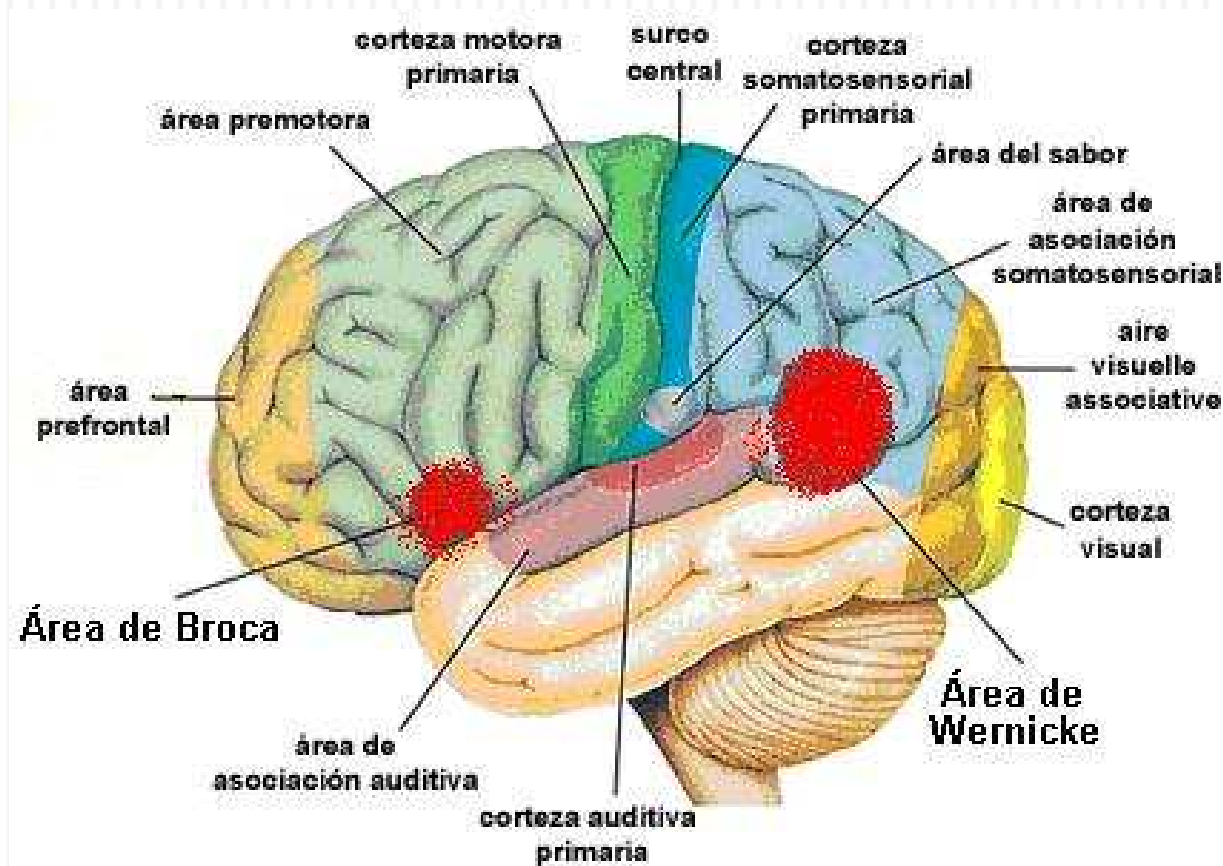
1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

- **El processament de la informació i elaboració del missatge:**
 - ▣ Els impulsos nerviosos arriben a l'escorça cerebral on la informació rebuda es rep i es processa, es descodifica i s'interpreta i es construeix un missatge de resposta.
 - ▣ Hi intervenen dues àrees:
 - Àrea **descodificació o Wernicke** (comprensió significat paraules).
 - Àrea de **codificació o Broca** (construcció, ideació i elaboració de missatges en forma d'impulsos nerviosos).

1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

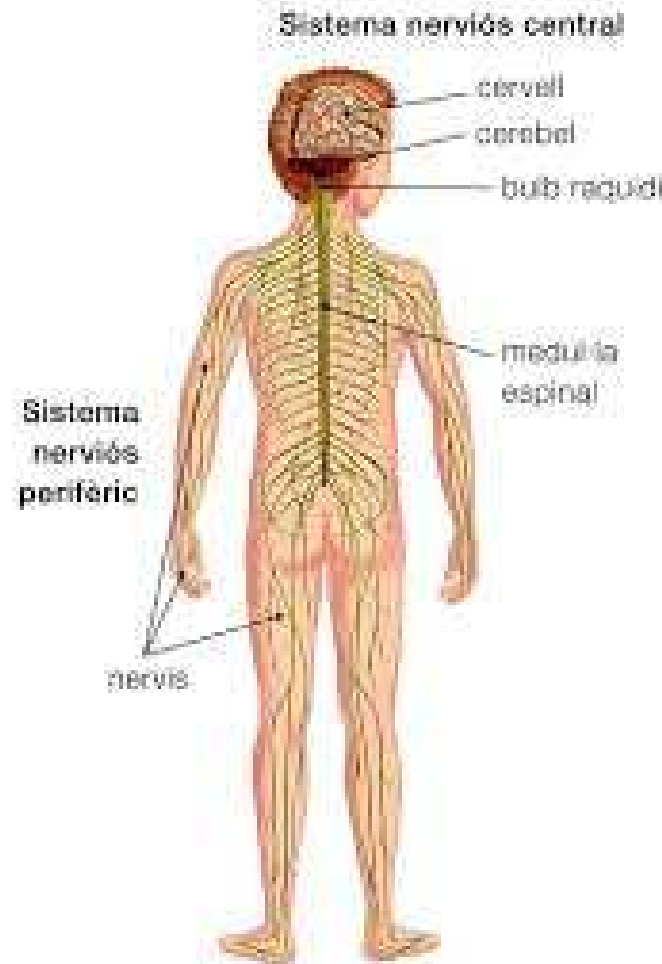
1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

□ Emissió de la resposta:

- El sistema bucofonador o fonoarticulatori és el responsable de transformar en so articulat (paraules) els missatges que rep del cervell en forma d'impulsos nerviosos.
- Està format per:
 - Aparell respiratori (imprescindible per l'aire necessari per originar el so. Vies respiratòries i pulmons).
 - Cordes vocals. L'aire expulsat dels pulmons impacta a les cordes vocals on es genera el so.
 - Estructures corporals com les dents, llavis, paladar dur tot, el vel del paladar i la llengua que permetrà la parla.
 - Una caixa de ressonància del so: fosses nasals, boca, faringe, etc...

La veu és el producte de la interacció i coordinació dels pulmons, les cordes vocals, caixes de ressonància i òrgans d'articulació. La coordinació de les accions és a través del Sistema nerviós central.

1. BASES ANATÒMIQUES I FUNCIONALS

2. CONDICIONS PER L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE

1. Mecanismes interns

1. Nivell òptim **d'Intel·ligència**: condiciona el ritme d'aprenentatge i el procés de simbolització. Quan el potencial és inferior es pot mostrar retard en la progressió de l'adquisició del llenguatge i deficiències en l'expressió verbal.

2. Mecanismes externs

1. **Estimulació adequada**: actitud comunicativa en vers l'infant.
2. **Processos d'imitació**: escoltar les persones adultes en entorn natural i les animin.
3. **Processos d'interacció**: a mesura que s'aprèn a interactuar s'aprèn a parlar.

3. COMPONENTS DEL LLENGUATGE

- Equilibri entre 3 dimensions:
 1. **Contingut:** fa referència al significat (què es diu)
 2. **Forma:** aspecte extern del llenguatge (com es diu).
 3. **Ús:** intenció que es té a l'hora de comunicar (per què es diu).
- **Nivells de l'anàlisi lingüística:**
 - Semàntica (significat, contingut llenguatge)
 - Fonologia (caràcter acústic, pausa ritme), fonètica (articulatori).
 - Component pragmàtic (intenció comunicativa)
 - Morfosintaxi
 - Morfologia: relacions i agrupacions de sons per formar morfemes, gènere, nombre, temps verbal...
 - Sintaxi: ordenació i relacions de paraules en l'oració així com l'enllaç d'unes amb altres.

GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ!

